

Na osnovu čl. 83 stav 5 i 177 tačka 4 Zakona o osiguranju ("Službeni list RCG", broj 78/06 i 19/07), na sjednici od 14. novembra 2008. godine, Savjet Agencije za nadzor osiguranja donosi

PRAVILNIK

O BLIŽIM KRITERIJUMIMA I NAČINU OBRAČUNAVANJA REZERVI ZA IZRAVNANJE RIZIKA

("Sl. list Crne Gore", br. 70/08 od 19.11.2008, 01/13 od 03.01.2013)

OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se bliži kriterijumi i način obračunavanja rezervi za izravnanje rizika, odnosno izračunavanje gornje granice obaveze za formiranje tih rezervi, obračun iznosa, kao i povećanje i smanjenje ovih rezervi, osnovni podaci za izračunavanje godišnjih mjerodavnih tehničkih rezultata i standardnih odstupanja tih rezultata od prosječnog mjerodavnog tehničkog rezultata posmatranog perioda.

Član 2

Pojedini izrazi u smislu ovog pravilnika imaju sljedeća značenja:

- 1) posmatrani period je period za koji se utvrđuju tehnički rezultati i standardno odstupanje tih rezultata od prosječnog tehničkog rezultata u pojedinoj vrsti neživotnih osiguranja i mora obuhvatati najmanje period od posljednjih deset godina, osim ako su odstupanja rizika u tom periodu znatna u odnosu na prosječni mjerodavni tehnički rezultat u toj vrsti neživotnih osiguranja, u kom slučaju bi se koristio duži period;
- 2) godišnji mjerodavni tehnički rezultat je količnik mjerodavnih šteta i mjerodavnih tehničkih premija u samopridržaju u toj godini, iskazan kao decimalni broj zaokružen na četiri decimale;
- 3) prosječni mjerodavni tehnički rezultat u posmatranom periodu je aritmetička sredina godišnjih mjerodavnih tehničkih rezultata u posmatranom periodu;
- 4) mjerodavna tehnička premija u samopridržaju, i to u svakoj vrsti neživotnih osiguranja i ukupno za sve vrste, je tehnička premija u samopridržaju ostvarena u tekućoj godini, uvećana za iznos tehničke prenosne premije u samopri-držaju obračunate na kraju prethodne godine i umanjena za iznos tehničke prenosne premije obračunate na kraju tekuće godine;
- 5) mjerodavne štete u samopridržaju, i to u svakoj vrsti neživotnih osiguranja i ukupno za sve vrste, su ukupno riješene štete u samopridržaju u toku tekuće godine, uvećane za iznos ukupno rezervisanih šteta u samopridržaju na kraju tekuće godine i umanjene za iznose rezervisanih šteta u samopridržaju na kraju prethodne godine i naplaćenih regresa u toku tekuće godine. Mjerodavne štete sadrže i troškove u vezi s rješavanjem i isplatom tih šteta;
- 6) tehnička premija u samopridržaju je tehnička premija sopstvenog portfelja, uvećana za tehničku premiju koja se odnosi na premiju primljenu u saosiguranje i umanjena za tehničku premiju prenijetu u saosiguranje i reosiguranje;
- 7) štete u samopridržaju su štete sopstvenog portfelja, uvećane za štete po osnovu primljenih saosiguranja i umanjene za štete prenijete u saosiguranje i reosiguranje;
- 8) tekuća godina je period od 1.januara do 31. decembra godine za koju se vrši obračun rezervi za izravnanje rizika.

Izuzetno od tačke 1) stava 1 ovog člana:

- a) za društva za osiguranje ili reosiguranje koja su do dana stupanja na snagu Zakona o osiguranju ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 78/06) poslovala po Zakonu o osiguranju imovine i lica

("Službeni list SRJ", br. 30/96, 53/99) duže od pet godina - posmatrani period za prvi obračun, počev od 31. decembra 2006. godine, jeste period od posljednjih pet godina, uključujući i 2006. godinu, s tim da se za svaki naredni obračun posmatrani period uvećava za po jednu godinu do perioda od deset ili više godina,

- b) za društva za osiguranje koja su po istom zakonu poslovala kraće od pet godina, kao i za društva za osiguranje koja su osnovana po Zakonu o osiguranju ("Službeni list RCG" 78/06)- posmatrani period za prvi obračun, počev od 31. decembra 2006. godine, jeste period od dana osnivanja do dana obračuna rezervi za izravnjanje rizika, s tim da se za svaki naredni godišnji obračun posmatrani period uvećava za po jednu godinu do perioda od deset ili više godina.

POSEBNE ODREDBE

Član 3

Društvo za osiguranje (u daljem tekstu: društvo) koje obavlja poslove osiguranja kredita, dužno je da formira rezerve za izravnjanje rizika za tu vrstu osiguranja na način propisan ovim pravilnikom.

Društvo može formirati rezerve za izravnjanje rizika u svim vrstama osiguranja u kojima se na osnovu statističkih podataka mogu očekivati značajna odstupanja godišnjeg iznosa šteta.

Član 4

Rezerve za izravnjanje rizika obrazuju se na osnovu standardnog odstupanja godišnjih mjerodavnih tehničkih rezultata od prosječnog mjerodavnog tehničkog rezultata u posmatranom periodu, po vrsti osiguranja (u daljem tekstu: standardno odstupanje).

Osnovicu za obračunavanje rezervi za izravnjanje rizika čine tehnička premija u samoprdržaju ostvarena u tekućoj godini i standardno odstupanje.

Društvo obrazuje rezerve za izravnjanje rizika u skladu sa čl. 8 i 9 ovog pravilnika ako je standardno odstupanje najmanje 0,05 ili je godišnji mjerodavni tehnički rezultat u posmatranom periodu za tu vrstu osiguranja najmanje jedanput bio veći od 1 u bilo kojoj godini.

Ako nije ispunjen nijedan od uslova iz stava 3 ovog člana, rezerve za izravnjanje rizika te vrste osiguranja obrazovane u skladu sa ovim pravilnikom društvo smanjuje za po jednu petinu (1/5) na kraju svake godine u narednih pet godina, uključujući i godinu u kojoj je utvrđeno da nije ispunjen nijedan uslov iz stava 3 ovog člana.

Član 5

Rezerve za izravnjanje rizika obračunavaju se stanjem na dan 31 decembra tekuće godine.

Član 6

Prosječan mjerodavni tehnički rezultat i standardno odstupanje izračunavaju se primjenom sljedeće statističke formule za aritmetičku sredinu, odnosno za standardno odstupanje:

$$\bar{x}_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_{ii}, \text{ odnosno}$$
$$s_{(x_i)_j} = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_{ij} - \bar{x}_i)^2}$$

pri čemu je:

j - vrsta osiguranja ($j=1,2,3,\dots,19$),

n - posmatrani period ($i=1,2,3,\dots,n$),

x_j - prosječan mjerodavni tehnički rezultat u vrsti osiguranja j u posmatranom periodu,

$S(x_j)$ - standardno odstupanje zasnovano na uzorku,

x_{ij} - godišnji mjerodavni tehnički rezultat u vrsti osiguranja j u godini i .

Prosječan mjerodavni tehnički rezultat i standardno odstupanje iskazuju se kao decimalni brojevi, zaokruženi na četiri decimale.

Godišnji i prosječni mjerodavni tehnički rezultati i odgovarajuća standardna odstupanja utvrđuju se samo 31. decembra u godini posmatranog perioda.

Član 7

Gornja granica obaveze obrazovanja rezervi za izravnanje rizika na dan 31. decembar je:

- 1) kod osiguranja kredita i osiguranja usjeva i plodova proizvod šestostrukog standardnog odstupanja i odgovarajuće godišnje tehničke premije u samoprdržaju ostvarene u tekućoj godini;
- 2) kod svih ostalih vrsta osiguranja - proizvod četverostrukog standardnog odstupanja i odgovarajuće godišnje tehničke premije u samoprdržaju ostvarene u tekućoj godini.

Član 8

Društvo kod svakog obračuna povećava rezerve za izravnanje rizika za 3,5% gornje granice izračunate u skladu sa članom 7 ovog pravilnika sve dok se ne dostigne gornja granica.

Društvo kod svakog obračuna dodatno povećava rezerve za izravnanje rizika u svakoj vrsti osiguranja u kojoj je godišnji mjerodavni tehnički rezultat te vrste osiguranja u tekućoj godini manji od prosječnog mjerodavnog tehničkog rezultata iste vrste osiguranja u posmatranom periodu.

Dodatno povećanje iz stava 2 ovog člana izračunava se kao proizvod razlike između prosječnog mjerodavnog tehničkog rezultata i godišnjeg mjerodavnog tehničkog rezultata tekuće godine, s jedne strane, i tehničke premije u samoprdržaju ostvarene u tekućoj godini te vrste osiguranja, s druge strane. U slučaju da je razlika iz stava 3 ovog člana veća od 0,07, dodatno povećanje iz stava 3 izračunava se tako što se tehnička premija u samoprdržaju ostvarena u tekućoj godini pomnoži sa 0,07.

Rezerva za izravnanje rizika se povećava u skladu sa ovim članom sve dok se ne dostigne gornja granica iz člana 7 ovog pravilnika.

Član 9

Društvo je obavezno da kod obračuna smanji rezerve za izravnanje rizika ako je godišnji mjerodavni tehnički rezultat u tekućoj godini veći od prosječnog mjerodavnog tehničkog rezultata u posmatranom periodu.

Smanjenje iz stava 1 ovog člana izračunava se tako što se razlika između godišnjeg mjerodavnog tehničkog rezultata u tekućoj godini i prosječnog mjerodavnog tehničkog rezultata u posmatranom periodu pomnoži s tehničkom premijom u samoprdržaju ostvarenoj u tekućoj godini za datu vrstu osiguranja.

Smanjenje iz ovog člana vrši se poslije obračunatog povećanja rezervi za izravnanje rizika iz člana 8 stav 1 ovog pravilnika.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 10

Obračun godišnjih i prosječnih mjerodavnih tehničkih rezultata i standardnog odstupanja, društvo iskazuje na posebnom obrascu - Obrazac TR.

Obračun rezervi za izravnanje rizika društvo iskazuje na Obrascu RZIR.

Obrasci iz st. 1 i 2 ovog člana nalaze se u prilogu I i čine sastavni dio ovog pravilnika.

Član 11

Društvo je obavezno da obrasce iz čl. 10 ovog pravilnika dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja u roku propisanom Pravilnikom o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka, koje društvo za osiguranje dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja.

Član 12

Briše se. ("Sl. list CG", br. 01/13)

Član 13

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: SS-55/08

Podgorica, 14. novembra 2008. godine

Predsjednik Savjeta Agencije
mr Vladimir Kavarić, s.r.

	vozila											
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova											
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovniha objekata											
13	Osiguranje od opšte odgovornosti za štetu											
14	Osiguranje kredita											
15	Osiguranje jemstva											
16	Osiguranje finansijskih gubitaka											
17	Osiguranje troškova pravne zaštite											
18	Putno osiguranje											
19	Druge vrste neživotnih osiguranja											

Napomena: U ovom se obrascu godišnjim mjerodavnim tehničkim rezultatima svake naredne godine dodaje godišnji mjerodavni tehnički rezultat tekuće godine i, ako je prekoračen posmatrani period, izostavlja se najstariji godišnji mjerodavni tehnički rezultat. Zatim se izračunavaju prosječan mjerodavni tehnički rezultat u posmatranom periodu (kolona 10) i standardno odstupanje (kolona 11).

U slučaju da je mjerodavna tehnička premija u samoprizržaju neke od godina jednaka nuli (0), za godišnji mjerodavni tehnički rezultat te godine uzima se vrijednost nula (0).

	odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova											
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovni objekata											
13	Osiguranje od opšte odgovornosti za štetu											
14	Osiguranje kredita											
15	Osiguranje jemstva											
16	Osiguranje finansijskih gubitaka											
17	Osiguranje troškova pravne zaštite											
18	Putno osiguranje											
19	Druge vrste neživotnih osiguranja											
Ukupno:												

Uputstvo za popunjavanje Obrasca RZIR

U kolonu 1 unosi se iznos tehničke premije u samopridržaju tekuće godine.

U kolonu 2 se iz Obrasca TR prenosi standardno odstupanje iz kolone 11.

U kolonu 4 unosi se proizvod tehničke premije u samopridržaju u tekućoj godini, standardnog odstupanja i pripadajućeg broja standardnih odstupanja (kolone 1x2x3).

U kolonu 5 se iz Obrasca TP prenosi prosječan mjerodavni tehnički rezultat (kolona 10).

U kolonu 6 se iz Obrasca TP prenosi mjerodavni tehnički rezultat tekuće godine (kolona 9).

U kolonu 7 upisuje se stanje rezervi za izravnjanje rizika na početku tekuće godine.

U kolonu 8 unosi se 3,5% iznosa iz kolone 4 (kolona 4x0,035).

U kolonu 9 unosi se dodatno povećanje rezervi za izravnjanje rizika izračunato prema članu 9 stav 2 ovog Pravilnika.

U kolonu 10 unosi se smanjenje rezervi za izravnjanje rizika izračunato prema članu 10, odnosno članu 4 stavu 2 ovog Pravilnika.

U kolonu 11 unosi se stanje rezervi za izravnjanje rizika utvrđeno na kraju tekuće godine, i to kao razlika između zbira iznosa u kolonama 7, 8 i 9 i iznosa u koloni 10.

Kada je neki od dobijenih iznosa u koloni 11 negativan, upisuje se iznos od nula (0) novčanih jedinica.